

کتاب تبتی یوگا

زندگینامه و تعالیم پادما سمبهاوا

ایوانز و نتر

ترجمه:

دکتر علیرضا اقدمی و همکاران

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

معصومه غلامی

عنوان: یام پدیداور کتاب نیسی بوکا: رندگسمایه و تعالیم پادما سمیهاوا / ایوانز و تنز: ترجمه علیرضا اقدمی باهر، معصومه غلامی.

مشخصات نشر: میراث انتشارات حکیم نظامی گنجی، ۹۶۰۳

مشخصات ظاهری: ۱۲۱، ۵ × ۷ × ۲۱ (میلیمتر)

شابک: ۹۷۸-۰۴۱-۸۳۵۵-۲۹-۲

واحد: فرستادگی نیسی

یادداشت: عنوان اصلی

The Tibetan book of the great liberation, or, The method of realizing nirvana through knowing the mind ... 2000.

یادداشت کتابخانه: با عنوان «کتاب نیسی رهایی بزرگ» یا ترجمه علیرضا اقدمی باهر توسط نشر معتز در سال ۱۳۸۱ منتشر شده است.

یادداشت: کتابخانه به صورت زیر نویس

عنوان دیگر: رندگسمایه و تعالیم پادما سمیهاوا.

عنوان دیگر: کتاب نیسی رهایی بزرگ

موضوع: نادما ساماوا، ۷۱۷، ۷۱۲ م.

موضوع: Padmasambhava

موضوع: زندگی معنوی -- بودیسم -- عنوان قدیمی یا قرن ۱۸۰۰ م. / Spiritual life -- Buddhism -- Early works to 1800

دروغی: -- عنوان قدیمی یا ۱۸۰۰ م

Bdzugs-chen -- Early works to 1800 / بودیسم -- چن -- بیت (منطقه خودمختار) -- عنوان قدیمی یا ۱۸۰۰ م

Buddhism -- China -- Tibet Autonomous Region -- Early works to 1800

شماسه افروده: اوین، سیم و آلبرتسنگ، ۱۸۷۸ = ۱۹۶۵ م

شماسه افروده: Evans - Wentz, Walter (ed.)

شماسه افروده: قدیمی باهر، علیرضا، ۱۳۸۱ م

شماسه افروده: علایی، معصومه، ۱۳۵۰ م

ردیف: BQ۷۸۰۰

ردیف: ۳۹۴۳ ۲۸۱

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۸۳۱۲۰

ایلات: کتاب رکورد کتابشناسی

www.ketab.ir

کتاب تبتی بوکا

زندگینامه و تعالیم پادما سمیهاوا

ایوانز و تنز

ترجمه: دکتر علیرضا اقدمی باهر

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

معصومه غلامی

طرح جلد: کارگاه نشر نظامی / صفحه آرایی: کارگاه نشر نظامی

مشخصات ظاهری: ۱۲۱، ح.، رقعی / شابک: ۹۷۸-۰۴۱-۸۳۵۵-۲۹-۲

ناشر: انتشارات حکیم نظامی گنجی

چاپ، صحافی و لیتوگرافی: تبریز - امین

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳ / تیراژ: ۱۰۰۰

نشانی: تبریز، اول خیابان طالقانی، ساختمان نورافرا، طبقه ۱

تلفن: ۰۴۱۳۵۵۴۰۰۵۲-۰۹۱۴۸۶۰۶۹۶۶

آدرس سایت: NezamiBook.ir

آدرس الکترونیکی: Nezami.Pub@gmail.com

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ تومان

یادداشت مترجم

«کتاب تبتی رهایی بزرگ» که نخستین بار در سال ۱۹۵۴ در غرب منتشر شد، روش جوکیانه دستیابی به روشن‌شدگی را شرح می‌دهد. روشن‌شدگی که استادان مکتب تانتریک مه‌ایانا از آن سخن می‌گویند همان خواست رسیدن به یگانگی است که به شناخت ذهن کل یا آگاهی فراگیر راه می‌برد. دانش‌دان راه برین مه‌ایانا بر آن هستند که این راه با انواع فرودین یوگا پی‌موده نمی‌شود زیرا تعالی و برگزیدن را نهان‌دانی بایسته است و بس. راه ناچیز (تهیت) با پوششی رفته می‌آید که نهان را در نهان، پنهان کند.

«کتاب تبتی رهایی بزرگ» شامل سه کتاب است. کتاب اول که ترجمه آن را خواهید خواند، چکیده‌ای از زندگینامه پادما سمبهاوا، استاد بزرگ یوگا است که بنا به درخواست پادشاه تبت در سده هشتم از هند راهی تبت شد و به نشر آموزه‌های تانتریک پرداخت. روایت زندگی، تعلیم و تمرین‌های سری او در این کتاب آمده است. کتاب دوم رساله‌ای است در باب شناخت ذهن که نگارش آن را به پادما سمبهاوای افسانه‌ای نسبت می‌دهند. کتاب سوم آموزه‌های پندامیز استاد «پدمه سنگی» را باز می‌نماید که در هنگامه مرگ آنها را برای مردمان سرزمین تیگری سروده است. تفسیر روانشناختی کتاب را کارل گوستاو یونگ نگاشته است. او در این تفسیر از رازنا‌آموختگانی سخن می‌گوید که چون به زمینه تاریک آگاهی راه نیافته‌اند فقط توان درک جنبه‌های بیرونی آگاهی را دارند. آنها فقط نام حقیقت نهایی را شنیده‌اند و فقط سایه حقیقت را می‌شناسند. مقدمه عمومی کتاب که به قلم ایوانز و تنز نگاشته شده است اسامی و مفاهیم کلیدی را برای نواموزان روشنگری می‌کند، اما چون در یادداشت‌های سراسر متن به تفصیل از آموزه‌های بنیادی مکاتب گوناگون آیین بودا گفت‌وگو شده است، در ترجمه حاضر مقدمه عمومی حذف شده است.

علیرضا اقدمی باهر

پیشگفتار

در این کتاب که چهارمین جلد از مجموعه متون تبتی است، برخی از آموزه‌های بسیار ژرف فرزندگان شرق را چنان نگاشته‌ام که برای فرهیختگان، مردمان عادی، فیلسوفان و دانشمندان گیرا باشد و برای انجام دادن این کار از راهنمایی‌های مستقیم یک متن شرقی بهره گرفته‌ام که تا کنون برای مردمان اروپا ناشناخته بوده است. نگارش این متن را به پادماسمبهاوا، استاد گرانقدر تبتی نسبت می‌دهند که استاد برجسته علوم باطنی تانتریک بوده است و چکیده زندگینامه او در این کتاب اهدام است.

چون در این کتاب از گوهر راه بزرگ یعنی مه‌ایانا سخن به میان آمده است، می‌توان گفت مه آنچه در این کتاب آمده است که تنها مکمل سه جلد پیشین است بلکه از برخی جنبه‌ها مهمترین عضو این مجموعه به شمار می‌رود. با وجود این، هنگامی که کتاب «یوگای تبتی و آموزه‌های سری» چاپ می‌شد گمان نمی‌کردم که مقدر است جلد دیگری از این مجموعه را منتشر سازم.

در مقدمه عمومی و یادداشت‌های کتاب، آموزه‌هایی آمده است که مکمل متن و تفسیر ضروری آن به شمار می‌روند. این آموزه‌ها از سلسله استادان مکتب کرکیوتپه^۱ به کوروی تبتی من، لاما کزی دوه سم‌دوپ فقید رسیده است. همچنین آموزه‌های گورو پدمپه سنگی، در کتاب سوم، آموزه‌های استادان دیگر را تکمیل می‌کند.

سیاس به لاما کرمه سومدون پاول و لاما لویزنگ مینکیور دورجه، جانشینان ارشد لاما کزی دوه-سمدوپ فقید در دانشگاه کلکته که با کوشش مهرا میز انسان کتاب دوم، بخش مهم این مجلد، به انگلیسی ترجمه شد.

خوانندگان این کتاب بی شک در ادای احترام به سردار بهادر س. و. لادن^۱ به من خواهند پیوست که با خشنودی بسیار در نقش کاتب و ویراستار او را در ترجمه گزیده‌هایی از زندگینامه زاده نیلوفر یاری دادم و چکیده آن در کتاب اول بر پایه آن استوار است.

به‌ویژه از دکتر کارل گوستاو یونگ روانشناس بزرگ غرب، به خاطر مقدمه عالمانه‌شان سپاسگزارم که اندیشه‌های برگزیده غرب و شرق را به هم پیوند می‌دهد. امروز حتی بیش از روزگار فیلسوفان یونان، شرق و غرب نه فقط با هم رویاروی می‌شوند بلکه یگانگی ذاتی و جدایی‌ناپذیر خود را باز می‌شناسند. در این میان فقط مردم عالمی به تفاوت‌های قومی و دینی توجه و از آنها جانبداری می‌کنند. نزد دانایان انسانیت یک خانواده واحد است که از مرزهای جغرافیایی، قید و بندهای ملی و هر مفهوم محدود تبعه دیگری که زاده ذهن ناروشن است، برمی‌گذرد.

بخاطر بررسی نقادانه موضوعات این کتاب که بیش از شکل‌گیری نهایی آن صورت گرفت، مدیون دکتر ر. ر. مارت رئیس دانشکده اکسفر و دانشیار پیشین مردم‌شناسی اجتماعی دانشگاه اکسفورد هستم و خوانندگان کتاب‌های من نیک می‌دانند که او حامی پژوهش‌های مردم‌شناختی من بوده است. همانگونه و ام‌دار دکتر ف. و. توماس استاد زبان سانسکریت در اکسفورد هستم، به‌ویژه به خاطر کمک‌های وی در حرف‌نویسی برخی از واژگان تبتی و جای‌نام‌های تبتی و نیز از آقای ت. استردی، مترجم «نارده سوترا»^۲ بخاطر کمک به موقع وی در حرف‌نویسی واژگان تبتی سپاسگزارم. از آقای ر. ف. س. هال مترجم مجموعه آثار دکتر یونگ که نمونه چاپی کتاب حاضر را به شیوه‌ای سازنده مطالعه کردند.

کمال تشکر را دارم. از همه مترجمینی که حاصل مطالعات تبتی مرا به زبان آلمانی و فرانسوی ترجمه کرده‌اند، تشکر می‌کنم. در این رابطه سزااست از مادام مارکریت لافونته در پاریس یاد کنم که در شرایط اقتصادی بسیار نامساعد شرایط انتشار «کتاب تبتی یوکا و آیین‌های سری» (پاریس، ۱۹۳۸) را فراهم ساختند و بایسته است از خانم کنستانت لونزبری نویسنده کتاب مراقبه بودایی در «مکتب جنوبی» و رئیس انجمن دوستداران آیین بودا در پاریس یاد کنم که در کار سخت ترجمه یاری گر مادام لافونته بودند.

همچنین از حمایت و یاری همه مشوقان، دوستان و از قدردانی همه مکاتبه کنندگان از سراسر جهان سپاسگزارم که چون من، مشتاقانه می‌کوشند تا موانع زاده جهل را که نادها و ملل و ادیان را از هم جدا می‌کنند، از بین ببرند. باشد که این کتاب بر دلگیری و نواحی همه این حامیان و دوستان بیافزاید. باشد که حسن نیت جهان‌شمول امور کارهای بزرگ معرفت آنچنان که در این کتاب آمده است، بی‌وقفه گسترش یابد، چندانکه همه آدمیان یگانگی الهی خود را بازشناسند.

پل دیگو، کالیفرنیا

عید مقدسان، ۱۹۵۲

ایوانز و نتر

کتاب اول

چکیده زندگی و آموزه‌های استاد بزرگ یوکاری تبتی، پادما سمبهاوا بنابر
زندگینامه نگاشته شده توسط شاکرد بزرگ او، «یشه تشوکیال»، بانوی تبتی و
تجسد سرهسوتی، الهه دانش
بر اساس گزیده‌هایی از ترجمه سردار بهادور س. و. لادن لای فکید بد یاری
لاماسونم سنگه

www.ketab.ir

مقدمه

در این کتاب، پادماسمبهاوا چون تجسد الهی ایده‌باوری تبتی و قهرمانی فرهنگی نشان داده شده است که حتی از گنتمه بودا مقامی والاتر دارد. هالدای از شگفتی‌های اسطوره‌های شرقی، رمز و راز آیین‌های باطنی مهائانا و معجزه‌های جادویی او را در میان گرفته است. زاده نیلوفر مثل آرتور و کوخولین^۱ سلتی، اودین و تور^۲ اسکاندیناویایی، اورفئوس و اودیسه یونانی، اوزیرس و هرمس مصری، تباری فرانسائی دارد که از آداب و رسوم و شرایع این جهانی فرا می‌رود. در داستان‌نامه گِسار^۳ - الیاد آسیای مرکزی - مانند این کتاب که ویژگی - های پهلوانی پادماسمبهاوا را وصف می‌کند، خصوصیات گِسار شرح داده شده است.^۴ گِسار، پادشاه جنگجویی با توانایی‌های فوق‌طبیعی بود که به خشونت و بی‌عدالتی پایان می‌بخشد، در حالیکه استاد بزرگ ماموریت داشت تا بی‌عدالتی را نابود کند و آیین بودایی را پایه‌گذاری کند. تشابه قابل توجهی بین روایت‌های مربوط به ویژگی‌های غیرعادی پادماسمبهاوا و ملکی‌صدق^۵ وجود دارد که احتمالاً در هیچ بخشی از ادبیات مقدس جهان یافت نمی‌شود. آنها پادشاهان عدالت و صلح بودند و هر دو، از روحانی‌های بلندپایه به شمار می‌رفتند. آن دو همچنانکه در مورد ملکی‌صدق گفته شده است، «پدر و مادر و تبار نداشتند»، «زندگی‌شان نه در زمان آغاز شده بود و نه در زمان پایان می‌یافت» و هر دو «برای همیشه در مقام روحانیت باقی ماندند».^۶ هر دو مثل هم، چون از سلسله

^۱ Cu Chulainn

^۲ Thor

^۳ Gesar

^۴ رجوع کنید به زندگی فرانسائی گسارلینگ، الکساندر دیوید نیل و لاما یونگدن (لندن، ۱۹۴۳)

^۵ Melchizedek

^۶ رجوع کنید به عبرانیان ۲: ۳۷

آموزکاران بزرگ بودند، یک انجمن روحانی سری بنیان نهادند. ملکی صدق انجمن سری خود را به طور رسمی در قرن ششم پیش از میلاد بنیان نهاد و تاریخ انجمن پادما سمبهاوا به اواسط قرن هشتم پس از میلاد مربوط می‌شود. چیزی در مورد پیدایش یا سرانجام این دو قهرمان معلوم نیست. طبق سنت، گفته می‌شود که آنها بی‌مرگ بودند.

چکیده زندگینامه استاد بزرگ برای تاریخدان، دانشجوی تبارشناسی ادیان و خود مردم‌شناسان ارزش بسیار منحصر بفردی خواهد داشت. زندگینامه نه تنها فرایند به کمال رسیدن فردی را نشان می‌دهد که بی‌شک شخصیتی تاریخی بود، بلکه با نگاهی اجمالی، وضعیت چشمگیر فرهنگ هند را در دوازده سده پیش از این بررسی می‌کند و استنتاج‌های ژرف سلسله‌ای از فرزندان مکتب مهاییانا را در باره جنبه متعالی واقعیت روشنگری می‌کند.

زندگینامه جدا از اسطوره‌ها، بین قومی و دانش گوروها، موضوعاتی را دربرمی‌گیرد که باید در تمام مکاتب بودایی، جذابیت فوق‌العاده‌ای داشته باشد. این نکته به روشنی در بخش‌هایی از چکیده زندگینامه که دارای عناوین زیر است، نشان داده شده است: تشرف یافتن پادما به دست آناندا، داستان رهرو بی-ایمان. چگونه آناندا شاگرد بزرگ انتخاب شد و گواهی آناندا درباره بودا و متون و روایت شگفت شکست غیربودایی‌ها در مجادله و جادوگری در «بود گیا». بوداباوران مکتب «تراودا» خواه به این روایت‌ها ارج بگذارند که درباره زندگی و آموزه‌های بودا هستند، خواه اعتباری برای آنها قائل نشوند، آنها نشان می‌دهند که در آیین بودا همچون مسیحیت و ادیان دیگر ادبیات جعلی رواج داشته است. خود این روایت‌های ساختگی در مطالعه تبارشناسی آیین بودا ارزشمند هستند.

خواننده هر یک از وقایع عجیب و آیین‌های گوناگونی که در چکیده شرح داده شده‌اند، خود باید به داوری بپردازد. بی‌شک موضوعات منطقی و غیرمنطقی

و نیز مایه‌های باطنی و همگانی در آن، در هم می‌آمیزند، لیکن در بن زندکینامه گوروی بزرگ، هنگامی که چون یک کل واحد به آن نگریسته شود، نیت پاک بانوی نامدار تبتی، «یشه‌تشوکیال» خود را آشکار می‌کند که بنابر آنچه که در پی‌نوشت متن تبتی آمده، حدود دوازده سده پیش از این زندکینامه را به شکل دست‌نویس تألیف کرد و سپس آن را در غاری در تبت پنهان داشت تا اینکه زمان بازیافت آن در روزگار ما فرا رسید. هم‌چنانکه هر رهرو با ایمانی وامدار آموزگار خود است، خوانندگان این چکیده نیز که اینک در پی می‌آید، مدیون این بانوی تبتی هستند.

چکیده زندگینامه گورو ی بزرگ

پیشگویی بودا در مورد زایش پادما سمبهاوا

زمانی که بودا در «کوشینه گره»^۱ خواست از جهان بیرون رود، پیروانش گریستن آغاز کردند. آن سرور به آنان چنین فرمود، «جهان پاینده نیست و همه موجودات را از مرگ گریزی نیست. اینک وقت آن است که به دگرسو بشتابیم. در دریاچه «دنه کوشه»^۲، در ناحیه شمال غربی سرزمین اورگیان^۳، از شکوفه نیلوفری کسی چشم بر جهان خواهد گشود که داناتر و برتر از من خواهد بود. او را پادما سمبهاوا^۴ خواهند نامید و به دست او آیین باطنی پایه گذاری خواهد شد».

^۱ کوشینه گره محل برقی هندوانا بودا در پنج مایلی شرق کورکپور Gorkpur جدید است. کوشینه گره به معنای «سپر (محل) دماه کوشه kusha» است. این گیاه را جوکی‌ها مقدس می‌شمارند (نک. ص. ۱۵۴).

^۲ بنابر چند تفسیر دریاچه دنه کوشه که نام دیگر آن دریاچه نیلوفر (تبت. Tsho-Padma Chan) است، نزدیک هاردوار و در استان‌های متحد هند قرار دارد. با این حال، عدمای اعتقاد دارند که در سرزمین اورگیان (اودیانه) واقع بوده است.

^۳ گفته می‌شود که اورگیان (اودیان) سرزمینی نزدیک کرنی، در شمال غرب کشمیر است (رک به ل. ا. وادل. ص. ۱۳۶).

^۴ با زاده نیلوفر. نک. مدیس. ۱۳۱ و ۱۷۳.